

ZARZĄD POWIATU W KIELCACH

STAROSTWO POWIATOWE W KIELCACH
AL.IX WIEKÓW KIELC 3
25-516 KIELCE

PROGRAM EDUKACJI EKOLOGICZNEJ na rok szkolny 2006/2007

pn. „DLA ZIEMI, DLA SIEBIE”

realizowany w ramach Programu ochrony środowiska
i planu gospodarki odpadami dla powiatu kieleckiego

Beneficjenci:

- dzieci i młodzież szkolna z terenu powiatu kieleckiego
- administracja samorządowa szczebla gminnego

Program opracowany został w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska
Starostwa Powiatowego w Kielcach

1. Wstęp

Program edukacji ekologicznej dla powiatu kieleckiego „Dla Ziemi, dla siebie” w roku szkolnym 2006/2007, jest już trzecią edycją Programu edukacyjnego o tym samym tytule, który po raz pierwszy przeprowadzony został w roku szkolnym 2004/2005.

W ramach Programu w roku szkolnym 2005/2006 przeprowadzono cztery konkursy oraz jedną sesję popularno-naukową. Z uwagi, iż była to kontynuacja Programu, tematyka i formuły konkursów zostały opracowane w taki sposób, aby zgromadzić jak największą liczbę uczestników. Szacuje się, że Programem edukacyjnym objęto około 8 tys. mieszkańców naszego powiatu.

Tematyka konkursów była następująca:

Konkurs rysunkowy pt. „Co możemy zrobić, aby ograniczyć ilość odpadów w przedszkolu/szkole” adresowany był do najmłodszych mieszkańców powiatu kieleckiego tj. przedszkolaków w wieku 5-6 lat oraz dzieci klas I – III. W ramach konkursu opiekunowie i nauczyciele wspólnie z dziećmi omówili rodzaje opakowań, ze szczególnym zwróceniem uwagi na szkodliwość niektórych opakowań dla środowiska. Dzieci wybierały, segregowały i wskazywały te opakowania, które można wykorzystać powtórnie, a tym samym poznały znaczenie pojęcia recyklingu (ze starego na nowe). Konkurs przybliżył również problem związany z niewłaściwym gospodarowaniem odpadami np. „dzikie wysypiska” w aspekcie szkodliwości dla dzikiego ptactwa i zwierząt. Konkurs spotkał się z ogromnym zainteresowaniem, o czym świadczyła ilość nadesłanych prac rysunkowych w formie plakatu - 81 prac plastycznych (20 prac z 19 oddziałów przedszkolnych i 61 prac z 26 szkół podstawowych), co bez wątpienia należy uznać za bardzo duży sukces. Na tak ogromne zainteresowanie konkursem miały niewątpliwie wpływ nagrody jakie przewidziano dla laureatów konkursu w poszczególnych kategoriach grupowych. Sprzęt RTV, materiały edukacyjne oraz szkolno-papiernicze zostały tak wybrane, aby służyły jak największej ilości dzieci, pomagały nauczycielom oraz opiekunom w przekazywaniu wiedzy merytorycznej związanej z ekologią, pobudzały zainteresowania i wyobraźnię dzieci, a jednocześnie rozwijały ich zdolności manualne. Nadesłane prace zostały wyeksponowane w holu tut. Starostwa i wzbudzały ogromne zainteresowanie oraz podziw zarówno wśród pracowników, interesantów jak i mediów.

W konkursie „Zbieramy surowce wtórne – makulatura, puszki aluminiowe, butelki plastikowe typu PET – pochodzenia komunalnego” uczestniczyli uczniowie szkół podstawowych. Konkurs cieszył się dużym zainteresowaniem zarówno ze strony nauczycieli jak i uczniów (2 030 dzieci). Motywacją do wzięcia w nim udziału niewątpliwie była:

- możliwość uzyskania środków finansowych ze sprzedaży zebranych surowców wtórnych,
- atrakcyjne nagrody grupowe dla szkół,
- atrakcyjne nagrody indywidualne dla uczniów: komplety książek dla 10 najlepszych zbieraczy w powiecie kieleckim, 234 szt. książek autorstwa Marii Włodno pt. „Uczeń profesora Cyrusa” dla najlepszych zbieraczy w szkole oraz zeszyty (7 500 sztuk) dla wszystkich uczestników konkursu.

Uczniowie zapoznali się z problemami związanymi z gospodarką odpadami komunalnymi. Wskazywali na popełniane błędy, skutki niewiedzy i niefrasobliwości podczas niewłaściwego unieszkodliwiania odpadów, omawiali rodzaje opakowań, zwracali uwagę na opakowania przyjazne środowisku, które mogą być wielokrotnie wykorzystywane. Zwracali także uwagę na potrzebę segregacji i zmniejszenie objętości odpadów poprzez np. ich zgniatanie. Konkurs miał wymiar nie tylko „ekologiczny” ale i wychowawczy, ponieważ przeniesiony został do rodzinnych domów, gdzie segregowane były odpady.

Do udziału w konkursie zgłosiło się 41 szkół podstawowych z terenu powiatu kieleckiego, z których jednak tylko 30 udokumentowało przeprowadzenie ww. konkursu. Z nadesłanych na konkurs sprawozdań wynika, że uczniowie zebrali:

- 35 713,0 kg makulatury,
- 1 107,0 kg puszek aluminiowych,
- 1 825,5 kg butelek plastikowych typu PET,

co daje łączną ilość zebranych odpadów: 38 645,5 kg.

Z rozmów przeprowadzonych w czasie uroczystości wynikało, że istnieje duża potrzeba kontynuacji ww. konkursu. Padały propozycje, aby zbiórką surowców wtórnych w kolejnej edycji Programu, objąć szkło w miejsce np. metali, gdyż wiele rodzin sprzedaje puszki w celach zarobkowych.

Konkurs pt. „Jak zachęcić mieszkańców gminy do selektywnej zbiórki odpadów w celu poddania ich recyklingowi”. Adresatami konkursu byli uczniowie ze szkół gimnazjalnych, którzy zapoznali się z problemami związanymi z gospodarką odpadami komunalnymi. Młodzież poznała różne technologie unieszkodliwiania odpadów stosowane w Polsce i na świecie, wskazywała na potrzebę segregacji odpadów już w miejscu ich wytwarzania

(gospodarstwa indywidualne) oraz omawiała problemy z tym związane np. niedostateczna ilość specjalistycznych pojemników na odpady w poszczególnych miejscowościach.

Do konkursu zgłosiło się 10 szkół, jednak tylko 7 z nich nadesłało 12 prac w formie plakatu wraz z folderem, które zostały wyeksponowane w holu w siedzibie tut. Starostwa. Wręczenie nagród oraz podziękowań dla opiekunów i dyrektorów szkół zbiegło się z uroczystością zaprezentowania plakatu, który promował Świętokrzyskie Milenium.

Sesja popularno-naukowa pt. „Rozwój gospodarki a ekologia”. Do udziału w sesji zaproszono przedstawicieli młodzieży z 13 placówek oświatowych - szkół ponadgimnazjalnych. Ogółem 244 uczniów wraz z opiekunami wysłuchało czterech referatów na temat: „Wpływ przemysłu na stan środowiska w powiecie kieleckim”, „Cementownia wczoraj i dziś”, „Rola pracodawcy w kształtowaniu zdrowych i bezpiecznych warunków pracy” oraz „Rodzaje osadów powstających na oczyszczalni ścieków w Sitkówce, sposób ich przetwarzania i wykorzystania”. Zagadnienia poruszane w ww. referatach, w szczególności zaś tematyka oraz forma przekazu (ustna i prezentacje multimedialne) były dostosowane do wieku uczestników. W celu uatrakcyjnienia sesji oraz sprawdzenia, czy młodzież słuchała z uwagą wygłaszanych referatów, każdy z prelegentów po zakończeniu swojego bloku tematycznego, zadawał pytania uczniom zgromadzonym w auli. Najtrafniejsze odpowiedzi nagrodzone były książką bądź zestawem książek.

Z opinii uczniów i nauczycieli wynikało, że sesja była bardzo interesująca, a poruszana tematyka niewątpliwie wzbogaciła ich wiedzę.

Konkurs dla samorządów gminnych pn. „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy...”. Do udziału w konkursie zgłosiło się 12 gmin (Sitkówka-Nowiny, Miedziana Góra, Łopuszno, Mniów, Nowa Słupia, Piekoszów, Strawczyn, Bieliny, Zagnańsk, Morawica, Chmielnik, Daleszyce), jednak docelowo na konkurs wpłynęło siedem prac z gmin: Sitkówka-Nowiny, Miedziana Góra, Nowa Słupia, Piekoszów, Strawczyn, Zagnańsk i Morawica. Ogłoszony konkurs miał na celu zwrócenie uwagi pracowników administracji gminnej na konieczność:

- prowadzenia edukacji ekologicznej wśród mieszkańców gmin w zakresie zagrożeń jakie niesie ze sobą azbest oraz wyroby zawierające azbest,
- przeprowadzenia inwentaryzacji obiektów zawierających azbest,
- zapoznania mieszkańców gminy z procedurami usuwania, zabezpieczenia, wywożenia i składowania azbestu oraz z możliwościami pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z usuwaniem azbestu i wyrobów zawierających azbest.

W ramach realizacji Programu zorganizowano także bezpłatne szkolenie dla sołtysów z terenu powiatu kieleckiego, na którym poruszano m.in. problematykę dot. szkodliwości azbestu dla zdrowia ludzkiego, sposobu postępowania z wyrobami azbestowymi, stanu prawnego oraz możliwości pozyskania środków finansowych na realizację zadań związanych z usuwaniem azbestu.

Ogromne zainteresowanie konkursami spowodowało, że Program edukacji ekologicznej będzie kontynuowany w roku szkolnym 2006/2007. Bieżąca edycja Programu, również skupi się na działaniach związanych z gospodarką odpadami, gdyż nigdy nie jest za późno na poszerzanie wiedzy w tym zakresie począwszy od przedszkolaków, a na dorosłych kończąc. Konkursy w głównej mierze kierowane są jednak do dzieci i młodzieży, pełnowartościowych partnerów w walce o ochronę środowiska, które jako baczni obserwatorzy, szczerze potrafią „wytknąć” błędy dorosłym, często zadając im kłopotliwe pytania: dlaczego śmieci palimy w ogródku lub w piecu ? dlaczego wyrzucamy szklane butelki i papier do wspólnego pojemnika na odpady ? czy zasypią nas góry śmieci ? dlaczego dziura ozonowa się powiększa, a klimat ociepla ? jak temu zaradzić ? co zrobić aby poprawić stan środowiska ?

Program edukacji ekologicznej finansowany będzie ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środków zewnętrznych np. Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a zrealizowany zostanie przez Starostwo Powiatowe w Kielcach, Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska.

2. Lokalizacja i beneficjenci projektu

Projekt skierowany będzie do placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie powiatu kieleckiego. Uczestnikami programu będą dzieci przedszkolne oraz dzieci i młodzież szkolna szkół wszystkich szczebli. Do powiatowych placówek oświatowych programy skierowane zostaną bezpośrednio, do pozostałych za pośrednictwem Burmistrzów i Wójtów gmin powiatu kieleckiego.

W realizację Programu zaangażowane także zostaną samorządy gminne, które prześlą do: Zakładów Opieki Zdrowotnej, Ochotniczych Straży Pożarnych, Policji, świetlic itp. jednostek, plakaty promujące selektywną zbiórkę odpadów.

3. Cele projektu

Podstawowym celem założeń programu edukacji ekologicznej jest podnoszenie świadomości ekologicznej w społeczeństwie, w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami tj. zgodnej z prawem polskim i dyrektywami unijnymi oraz aktami prawa miejscowego. W pierwszej kolejności edukacją ekologiczną objęte zostaną dzieci i młodzież. Opracowany program realizuje ustalenia Powiatowego Programu Ochrony Środowiska w zakresie edukacji. Program jest również zgodny z Wojewódzkim Programem Ochrony Środowiska.

Formułując cele programu edukacji ekologicznej pn. „Dla Ziemi, dla siebie” w roku szkolnym 2006/2007 wzięto pod uwagę fakt, że dzieci i młodzież mogą stać się swoistym przekazywaczem treści ekologicznych w swoich rodzinach. Mogą one nakłaniać rodziców do właściwego postępowania z odpadami powstającymi w gospodarstwie domowym, do zakupu towaru w opakowaniach wielokrotnego użytku, segregowania odpadów komunalnych czy wykonywania tak prostej czynności jak odkręcenie zakrętki a następnie zgniecenie butelki typu PET. Dzieci i młodzież będą poznawały problematykę środowiskową, identyfikowały zagrożenia i dyskutowały nad działaniami jakie mogą same podjąć w celu ograniczenia negatywnych skutków i przywrócenia pełnego blasku otaczającej ich przyrody.

Celami programu są:

1. zwrócenie uwagi na problem usuwania odpadów w najbliższym otoczeniu: dom, szkoła, przedszkole, miejscowość,
2. uwrażliwienie na działania sprzeczne z zasadami ochrony środowiska w zakresie zagospodarowania odpadami,
3. poznanie przyczyn i skutków zanieczyszczeń odpadami środowiska naturalnego,
4. poznanie zasad prawidłowego postępowania z wytwarzanymi odpadami,
5. kształtowanie przekonania, że najlepszymi metodami rozwiązywania problemu odpadów są zmniejszenie ilości odpadów powstających w gospodarstwach domowych, segregacja odpadów, recykling i kompostowanie,
6. zwrócenie uwagi na korzyści jakie niesie dla środowiska selektywna zbiórka odpadów,
7. promowanie i rozwijanie nawyków selektywnej zbiórki odpadów,
8. zachęcanie do podejmowania konkretnych działań na rzecz środowiska naturalnego związanych z odpadami – segregowanie odpadów,
9. kształtowanie postaw świadomego i odpowiedzialnego za środowisko „konsumenta”,

10. zwrócenie uwagi na konieczność oszczędnego korzystania i gospodarowania zasobami naturalnymi.

4. Główne zadania

Głównym zadaniem Programu edukacji ekologicznej „Dla Ziemi, dla siebie” jest przygotowanie społeczeństwa powiatu kieleckiego do prowadzenia właściwej gospodarki odpadami w ramach systemów gospodarowania odpadami, które oparte są na istniejących na terenie powiatu kieleckiego składowiskach w Promniku gm. Strawczyn i Przededworzu gm. Chmielnik oraz projektowanym składowisku w Rzędowie gm. Tuczępy.

Metody realizacji programu:

- 1) przeprowadzenie akcji edukacyjnej w oparciu o:
 - a) konkursy wiedzy m.in. związane ze zbiórką surowców wtórnych,
 - b) konkursy plastyczne,
 - c) pogadanki, apele, lekcje tematyczne,
 - d) rozmowy, wywiady,
 - e) konkurs fotograficzny,
 - f) akcje np. dzień ziemi, sprzątanie świata, dni lasu
- 2) wydawnictwa i informacje:
 - a) zeszyt z nadrukiem ekologicznym na okładce zachęcającym dzieci do selektywnej zbiórki odpadów,
 - b) plakat promujący selektywną zbiórkę odpadów,
 - c) informacje kierowane do jednostek samorządu terytorialnego, szkół, przedszkoli.

Program „Dla Ziemi, dla siebie” realizowany w roku szkolnym 2006/2007 rozesłany zostanie za pośrednictwem gmin do wszystkich placówek oświatowych z propozycją w nim uczestnictwa. Informacja o Programie ukaże się również na stronie internetowej starostwa: www@powiat.kielce.pl

W programie mogą uczestniczyć: przedszkolaki, klasy, grupy uczniów z poszczególnych klas/szkół, szkoły. Chętni mogą uczestniczyć w realizacji całego programu lub w wybranym konkursie bądź konkursach. Zgłoszenie uczestnictwa wymaga formy pisemnej. Zgłoszenia - terminy wskazane w poszczególnych konkursach, będą przyjmowane w Starostwie Powiatowym w Kielcach, Aleja IX Wieków Kielc 3, pokój 232 lub 211b. Dopuszcza się zgłoszenie przesłane fax. (041) 344-28-25 lub w formie elektronicznej kierowane na adres: srodowisko@powiat.kielce.pl lub srodowisko2@powiat.kielce.pl

Zgłoszenie przedszkolaków/uczniów do poszczególnych konkursu musi być podpisane przez opiekuna, nauczyciela lub dyrektora przedszkola/szkoły i oznakowane pieczęcią przedszkola/szkoły.

Program realizowany będzie poprzez różne formy konkursów, w tym konkursy praktyczne, fotograficzne, spotkania, apele, lekcje tematyczne. Programem objęte zostaną dzieci począwszy od przedszkolaków, aż do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. W realizację Programu włączą się również pośrednio mieszkańcy powiatu kieleckiego, którzy pouczeni a zarazem zachęcani zostaną za pośrednictwem plakatów, do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów. Plakaty, zostaną rozpropagowane na terenie poszczególnych gmin przez administrację samorządową szczebla gminnego.

Wszystkie projekty szczegółowo przedstawione są w dalszej części opracowanego programu. Każdy projekt realizowany będzie niezależnie, według zasad zapisanych w poszczególnych regulaminach i może w nim brać udział dowolna liczba uczestników.

Obsługę programu „Dla Ziemi, dla siebie” w roku szkolnym 2006/2007 prowadzi Referat Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Wydziale Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Kielcach.

Powiat zabezpiecza nagrody dla laureatów poszczególnych konkursów, które przyznawane będą na zasadach określonych w poszczególnych projektach. Wszystkie dzieci uczestniczące w programie dot. selektywnej zbiórki odpadów pochodzenia komunalnego, wyróżnione zostaną zeszytami specjalnie wydanymi na tą okazję.

Organizator będzie współpracował ze środkami masowego przekazu, informując o prowadzonych akcjach, efektach działań, finałach konkursów itp.

5. Harmonogram programu

Program realizowany będzie według harmonogramów wynikających z poszczególnych załączonych projektów.

6. Finansowanie

Program edukacji finansowany będzie ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz środków pozyskanych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach .

7. Załączniki

Załączniki do programu edukacyjnego „Dla Ziemi, dla siebie” realizowanego w roku szkolnym 2006/2007 stanowi zbiór pięciu projektów/konkursów.

8. Uwagi ogólne

1. We wszelkich sprawach związanych z realizacją Programu edukacyjnego (poszczególnych projektów/konkursów) należy kontaktować się niżej wskazanymi osobami:
 - Dorota Skalska - Starostwo Powiatowe w Kielcach, Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska, Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce, tel. (041) 342-15-01, adres e-mail: srodowisko@powiat.kielce.pl
 - Katarzyna Sowa-Cichecka - Starostwo Powiatowe w Kielcach, Wydział Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska, Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce, tel. (041) 342-12-96, adres e-mail: srodowisko2@powiat.kielce.pl
2. Wszystkie zgłaszane do programu prace dzieci i młodzieży muszą być szczegółowo i czytelnie opisane (nazwa placówki, klasa, imię i nazwisko dziecka lub dzieci, imię i nazwisko opiekuna lub opiekunów, telefon, e-mail).

**Program edukacyjny
wraz z projektami konkursów opracowały:**

Dorota Skalska

Katarzyna Sowa-Cichecka